

Axel Frederik Holt (12/08/1895-19/10/1939)

Født i Gentofte, søn af sognepræst Christen Jensen Holt og Sophie Christine f. Lind.
Gift 10/07/1922 i den danske sømandskirke i Hamborg (af faderen C.J. Holt) med Bertha Juliane Elise Böttcher f. i Bad Oldesloe, Tyskland (17/12/1898-1984). De fik 2 børn:

1. Christen Holt f. 29/07/1923 i Hamborg, d. 02/04/1990

Døbt 18/08/1923 af faderen i den danske sømandskirke i Hamborg; blandt fadderne var Axel Holts forældre, Christen og Sophie.

2. Bodil Cloos f. Holt, f. 15/11/1924 i Daugbjerg, d. 06/04/2003 i Espergærde.

Se flere efterkommere efter Axel Holt: <http://holt.dk/christen-holt-og-efterslaegt/axel-frederik-holt/>

Det meste af hvad jeg ved om Axel Holt er fra bogen:

***"I Evangeliets Tjeneste. Biografier af Arbejdere i Det danske Missionselskab"*, Lohse 1943**

Her har Conrad Rendtorff skrevet et kapitel om Axel Holt (s. 84-128). Rendtorff var selv præst og havde været missionær i Indien fra 1926-1934. Han blev senere selv både sekretær, generalsekretær og formand for Det Danske Missionselskab.

Læs hele hele kapitlet, [Rendtorffs biografi af Axel Holt](#) (pdf-dokument)

Som sine søskende var Axel stærkt påvirket af farens kristne engagement, på samme måde som Christen selv var påvirket af sin egen far, indremissionær Jens Holt i Taulov (min oldefar).

I sin biografi om Axel Holt skrev pastor C. Rendtorff at Axel allerede som dreng tog initiativ til at medvirke i missionsarbejdet i udlandet ('ydre' mission).

"Han var en ualmindelig initiativrig lille Dreng. Han var en halv Snes Aar gammel, dengang hans Fader overtog Posten som Leder af Missionskolen, og det kunde ikke andet end præge Hjemmet. Der blev talt af de voksne om Missionsarbejdet og om Missionærerne. Der blev af de voksne arrangeret Missionskredse

og Basarer og arbejdet for Ydre Mission. Hvorfor skulde Børnene saa ikke være med? Axel følte i hvert Fald, at Børnene maatte være med. Det lykkedes virkelig for ham. Han fik dan net en Missionskreds af Børn. Han ledede den selv. De holdt regelmæssige Kredsmøder. Han skrev selv efter Missionærer, som skulde komme og tale til Børnene. Naar de modtog saadan et Brev med den runde Barneskrift, der anmodede dem

om at komme og tale ved Kredsens Møder, kunde de ikke modstaa Anmodningen, men sagde glade Ja, og de var ogsaa glade for Møderne, for det var en Flok interesserede Børn, de mødte derhenne. Der var Børn af alle Aldre; hvem, der vilde, kunde komme og være med.

En af vore kvindelige Missionærer har fortalt om, hvordan hun kom derhen for at holde Møde i Kredsen og blev budt velkommen efter alle Kunstens Regler af den lille Dreng. Derefter sagde han Salmenumrene, og hun talte til den Kreds akkurat som til enhver anden Missionskreds. Og de smaa sad og lyttede til Ordet."

Rendtorff fortæller også at Axel var en kvik dreng i skolen:

"Hans Evner viste sig tidligt at være noget ud over det sædvanlige. I Reglen var han Nr. 1 i Klassen. Ikke alene havde han en usædvanlig minutiøs Hukommelse, men han havde ogsaa Evnen til at kombinere og vurdere. Lærerne var meget glade for ham. Ogsaa blandt Kammeraterne var han afholdt, selv om han navnlig

i Begyndelsen overfor dem var noget reserveret og tilbageholdende. Men trofast var han, ogsaa i sit Venskab, og han blev betragtet som en god Kammerat. I Legen gik det naturligvis oftest saadan, at det blev ham, der var den førende. Ideerne kom af sig selv til ham, og han var hurtig til at give de andre Impulser. Han var ogsaa en flink Sportsmand, dygtig baade til Gymnastik og Fodbold."

I 1913, 17 år gammel, blev han student fra Østersøgades Gymnasium, hvorefter han studerede teologi ved universitetet. Her udmærkede han sig også. Han var især interesseret i kirkehistorie. Nogle år under studiet var han borte fra København som huslærer, først paa godset Tårnholm ved Korsør og senere herrgården Basnæs ved Skælskør. En periode hvor han opholdt sig i København var han aktiv i Kristeligt Studenterforbund, Studenterforeningen og deltog som repræsentant for de teologistuderende i Studenterrådet.

I sin personlige karakteristisk af Axel Holt skriver Rendtorff bl.a. at han "havde en udpræget Sans for Humor, ogsaa Selvironi. Som Vært var han i sit Es og kunde være sprudlende morsom i Samvær; det var derfor festligt at være sammen med ham i Kammeraters og Familiens Kredts."

Efter at være blevet kandidat i 1921 fik han sit første embede som sømandspræst i Hamborg. Her mødte han den 3 år yngre kvinde, Bertha Juliane Elise Böttcher, der kom fra Bad Oldesloe i Holsten, og de blev gift den 19. juli 1922. I begyndelsen talte de indbyrdes tysk; senere lærte Bertha at tale dansk. Rendtorff tilføjer: "Det blev et meget lykkeligt Ægteskab, hvor de to forstod hinanden helt ud."

Om Bertha skriver han dog ikke noget, der antyder hvordan hun var og hvad hun var optaget af. Det er udelukkende Axel Holt, det drejer sig om.

"Trods det ofte anstrengende og enerverende Arbejde om Dagen, kunde Holt ikke lade være med at studere. Det theologiske Studium var hans Lyst, og naar han efter en anstrengende Dag skulde hvile om Aftenen, gjorde han det bedst ved at tage nogle af sine drøje theologiske Værker frem. I denne Tid begyndte han særlig at beskæftige sig med nytestamentlige og dogmatiske Spørgsmaal (Karl Barth). Saa tog han Natten til Hjælp og sad og studerede Time efter Time. I de Aar kunde han aldrig tænke sig at gaa i Seng før Klokken et, to eller tre om Natten. Og Kræfterne slog alligevel til."

I juli 1923 blev deres første barn født, og han fik efter sædvane sin farfars navn, Christen. Men allerede året efter søgte Axel væk fra Hamborg, dels fordi han havde det dårligt med det tågede klima ved havnen, dels pga af forholdene i Tyskland i denne periode, som iflg. Rendtorff "udøvede et stærkt Pres paa hans Nerver."

De følgende 5 år var han præst i Daugbjerg, Mønsted og Smollerup - et naturskønt område med hede og skov Vest for Viborg, meget langt fra København i enhver henseende. Præstegården var smukt beliggende med 3 tdr. land have og plantage, men det havde nu ikke Axels interesse. Det var fortsat arbejde og studier. Der var dog i denne periode bedre tid til hjemmelivet, "en lykkelig Tid", skriver Rendtorff.

Samme år, 1924 fik de en datter, der fik navnet Bodil, formentlig efter Axels 2 år ældre søster Bodil, der var død allerede som 22-årig (og længere tilbage, Axels farmor, Bodil).

At Axel Holt ikke blev længere end 5 år i Daugbjerg skyldtes iflg. Rendtorff at "de aandelige Forhold" på egnen ikke var særlig gode, og at præstegerningen ikke var let derude på heden. Han hentyder sikkert til at der ikke var en stærk indremissionsk bevægelse på denne egn, men det virker nu ikke som en tilstrækkelig forklaring. Iflg. teksten i *Dansk Præste og Sognehistorie* forstår man at problemet nærmere lå hos Axel Holt selv...

"Pastor Axel Holt (1924-29) var søn af Kbhvns IMs fmd, pastor C. Holt, Nazaret kirke, han var en moderne indstillet IMs mand, højt begavet og kulturelt præget, en nidkær præst, men han forstod næppe befolkningen. Han har i *Liber daticus*¹ givet befolkningen et skudsmaal, som vist maa siges at være for haardt."

(Bind VI. Viborg Stift s. 316 - afsnittet om Daugbjerg-Mønsted-Smollerup sogne)

I 1929 søgte han væk og kom til Toftlund i Sønderjylland. Her var der en større indremissionsk meninghed, men til gengæld også flere forskellige sekter.

---

¹ "Liber daticus" er en bog, hvori præsten kan skrive meddelelser bl.a. til orientering for efterfølgerne i embedet. Hvad Axel Holt havde skrevet, nævnes ikke.

Allerede 4 år efter blev han opfordret til at overtage sekretærposten i Det Danske Missionsselskab (DMS, - som efter fusion i år 2000 med Dansk Santalmission kom det til at hedde "Danmission"). "Sekretær for missionsmarkerne" hed stillingen, i dag svarende til generalsekretær. I sit brev af 6. april 1933 til Axel Holt skrev bestyrelsesformanden pastor Busch bl.a.:

"Jeg skal foreløbig kun stille Dem Spørgsmaalet, om De vil stille Dem til D. M. S.'s Tjeneste som ovenfor anført, men lad mig blot sige et Par Ting: vi ved, at De - allerede fra Barndommen - er en D. M. S. Ven, vi ved, at De er af den Holt'ske Slægt, den kender vi en Del til, vi ved, at D. M. S.'s Sag ligger Dem paa Hjerte, og at De ogsaa vil være med til at tjene Herren i hans Arbejde ved D. M. S."

Busch havde været formand for DMS siden 1904, og i årene derefter var Axel Holts far, Christen Holt, en central skikkelse i DMS, idet han fra 1916-1925 havde været medlem af bestyrelsen og fra 1905-1926 var leder af missionskolen i Hellerup. Det var derfor nærliggende at bestyrelsen var interesseret i en af Christen Holts sønner.

Som forberedelse til hvervet rejste Axel Holt i juli 1933 til London for at lære engelsk, og han suderede samtidig ved den verdenskendte *School of Oriental Studies* (i dag: *School of Oriental and African Studies*), hvor han traf en række kommende missionærer fra andre lande i Europa. Efter hjemkomsten var han endnu nogle måneder præst i Toflund, og først i april 1934 begyndte han på DMS i Hellerup.

Men her fik han ikke noget let start, idet den afgående sekretær, Johannes Nyholm, der fortsatte på kontoret til 1935, havde mere end svært ved at acceptere sin efterfølger. Han sørgede bl.a. for at al korrespondance med missionærerne var fjernet (undtagen officielle skrivelser til bestyrelsen), og at der ikke kom nogen som helst meddelelse i *Dansk Missionsblad* om dette - ret så betydningsfulde - personskifte.

Dansk Missionsselskab havde 1927 54 danske Missionærer og 353 indfødte Hjælpere paa Missionsmarken i Indien og 77 danske Missionærer og 237 indfødte Hjælpere i Kina. I Indien blev der regelmæssigt holdt Gudstjeneste 60 Steder, og de Kristnes Antal var 4640. I Kina var der 21 organiserede Menigheder og 3680 Kristne. Herhjemme støttes Arbejdet af 1972 Missionskredse, samlede i 44 Kredsforbund. Indtægten var 1927 c. 1300000 Kr. Formuen i Bygninger, Legatkapitaler m. m. var c. 2½ Mill. Kr. A. Th. J.

Salmonsens konversationsleksikon 2. Udg / Bind XXVI: Supplement: A—Øyslebø 264, 1915-1930)

Pastor Axel Holt. Antung, 1938. Danmission Photo Archive

Aksel Holt kom imidlertid hurtigt ind i arbejdet, og det fremgår tydeligt af Rendtorffs biografi at man nu havde fået en kapacitet.

Han førte snart en meget udstrakt Korrespondance med Missionærene og gjorde sig straks bemærket ved, at han ønskede mere Saglighed i alle Forhold. Klarest kom det maaske til Udtryk i et Fællesbrev, han skrev til Missionærene paa Missionsmarkerne, da han havde overtaget Redaktionen af Dansk Missionsblad. Han ønskede ikke romantiske Breve og Solstraalefortællinger til Bladet, men gerne saglige Artikler...

Holt var let at samarbejde med, naar han bare selv fik Lov til at have det afgørende Ord. Han var ikke af dem, der ret gerne lader andre bestemme for sig. Han havde sine Meninger, og med Hensyn til Missionsarbejdet tilegnede han sig dem hurtigt, og han gjorde, hvad han kunde, for at faa dem ført igennem. Han passede altid paa at have et sagligt Grundlag, naar han førte sine Synspunkter frem. Hans gode Hukommelse var ham til stor Hjælp. Ved Bestyrelsesmøderne mødte han vel forberedt i hver enkelt Sag, der skulde drøftes, og han overraskede mangen en Gang de ældre Bestyrelsesmedlemmer ved at kunne henvise til tidligere Bestemmelser i en Sag eller i en tilsvarende Sag, og alt det gjorde, at hans Indflydelse voksede.

Axel Holt havde blot den mangel i sin funktion at han ikke selv havde været ude i missionsmarkerne i Kina og Indien, men først i 1938 kom han afsted på den lange rejse, der varede fra august 1938 til marts 1939. Gennem breve fra rejsen kan man følge med i, hvad han oplevede. Og i Danmissions fotoarkiv kan man se flere fotos fra rejsen, - i øvrigt også fotos hvor han deltager i missionselskabets bestyrelsesmøder. Ulykkeligvis blev han syg under opholdet og døde ca. et halvt år efter at være vendt tilbage. Rendtorff skriver herom:

"Han havde et Par Gange paa Rejsen haft nogle alvorlige Galdestensanfald, men han var efter kortere Tids Behandling kommet over Sygdommen. Det kan være, at et Maaltid i Manchuriet, hvor han sammen med adskillige af de andre Danske fik en Forgiftning, har fremskyndet Sygdommen, for han havde ikke før den Tid haft alvorlige Anfald af Galdestenslidelser. Men i Oktober maatte han opereres, og selv om Operationen var gaaet godt, kunde han ikke klare sig. Maaske havde han ogsaa gaaet for længe med sygdommen, for han hørte ikke til de Naturer, der let giver efter. Den 19. Oktober udaandede han paa Grund af en Blodprop."

Pastor Axel Holt *død*

Det var et tungt Budskab, der i Gaar Eftermiddags kom til os fra Sct. Lukas Stiftelsen, at Pastor Axel Holt var afgået ved Døden.

For en Uges Tid siden blev han indlagt paa Hospitalet for en Galdelidelse. Han blev opereret, og i de første Par Dage svævede han mellem Liv og Død. Nu var han imidlertid i god Bedring, og man troede ham uden for Fare. Saa kom der en Blodprop og rev ham brat bort.

Pastor Axel Holt er født 1895 som Søn af Nazarethkirkens kendte Sognepræst. Efter at have faaet sin Embedseksamen gjorde han i mange Aar Tjeneste som Sømandspræst i Hamborg. Saa blev han Sognepræst først i Daugbjerg og siden i Toftlund. Derfra kaldtes han i 1934 til hans nuværende Stilling som Missionssekretær under Det danske Missions-selskab. Og det er vel nok hans Gerning i denne Stilling, der i særlig Grad har gjort hans Navn kendt og elsket Danmark over.

Med stor Nidkærlighed og Dygtighed røgtede han den ham betroede Gerning. Han havde en uædvanlig Arbejdsevne, der var i Stand til at overkomme det utrolige. Han redigerede Dansk Missionsblad, besørgede den store Korrespondance med Missionsmarkerne, tog sig af Administrationen og holdt saa samtidig Moder ud over Landet. Og han var i Besiddelse af en stor Evne til at kunne sætte sig ind i de Spørgsmål, han fik med at gøre, og klart at kunne forelægge dem til Afgørelse. Dertil var han vennsæl i Færd og Omgang med Mennesker.

Og sidst - men ikke mindst - han var en Mand dybt rodfæstet i kristen Tro. Noget af det sidste, jeg hørte fra hans Læber, var det, at han udtrykte sin meget store Glæde over en god, aandelig Samtale, han havde haft med en udrejsende Missionær. Han havde saaledes mange Betingelser for at kun-

ne fylde den Stilling, han havde faaet. Dertil kom saa, at han fornylig havde den Glæde at kunne foretage en Rejse til Missionsmarkerne. Den Rejse blev til Velsignelse for Arbejdet derude. Derom foreligger der mange Vidnesbyrd. Og den havde naturligvis ogsaa dygtiggjort ham yderligere til Gerningen herhjemme.

Det er derfor usigeligt vemodigt, at han er bleven kaldt bort. Han vil blive savnet, naturligvis først og fremmest af hans Hustru og to Børn, men ogsaa

Axel Holt

af mange, mange andre. Jeg forstaar i Virkeligheden ikke, hvordan vi skal kunne undvære ham i D. M. S.

I Bestyrelsen vil vi savne hans Dygtighed og Klarhed. Han vil blive savnet paa Kontoret, af Missionærerne ude og hjemme og af mange Venner Landet over.

Vi sørger over, et han saa tidligt blev kaldt bort. Og vi takker Gud for, hvad han gav os i ham, mens vi havde ham.

Ære være hans Minde!

S. H. Sørensen.

Kristeligt Dagblad 20. okt. 1939

Bibliografi

Følgende artikler er skrevet af Axel Holt i Dansk Missionsblad

De tyske Missionsselskabers økonomiske Stilling (Årg. 102, 1935)
Det rhinske Missionsselskab (Årg. 102, 1935)
Arogyavaram, Aarsberetning fru Missionernes fælles Sanatorium i Sydindien for 1934-35 (Årg. 103, 1936)
Missionær Bolwig bortført af Røvere (Årg. 104, 1937)
Ved vor gamle Formands Død (Årg. 104, 1937)
Missionsdirektør, Dr. Johannes Warneck (Årg. 104, 1937)
1934-37. Et Tilbageblik over Arbejdet paa D.M.S.s Missionsmarker (Årg. 104, 1937)
I det japanske Distrikt og Mukden (Årg. 105, 1938)
Arogyavaram (Årg. 105, 1938)
Chalantun - Harbin - Suiha (Årg. 105, 1938)
Hsinking - Fu Yü (Årg. 105, 1938)
Fra Østmarkens frugtbare Dale (Årg. 105, 1938)
Hvad der mest mangler paa vore Marker (Årg. 106, 1939)
Bibelkvindemøde og Bibelkvinder (Årg. 106, 1939)
K. F. U. M.s Ydre Mission (Årg. 106, 1939)
Arabien (Årg. 106, 1939)
Paa Vej til Indien (Årg. 106, 1939)

Øvrige publikationer

Den augsburgske Bekendelse
I: Indre Missions tidende, Årg. 77 (1930)

Skolen i Brændehuggerdalen. Pitsaikou-Gymnasiets første 25 år
Axel Holt og Kaj Olsen. Lohse 1938 (72 s.)
<http://www.kyhle.dk/farmor/braendehuggerdalen.htm>

Kristne Problemer i det fjerne Østen
I: De Danskes Vej, Årg. 2, Nr. 39 (1939)

Axel Holts side på holt.dk:
<http://holt.dk/christen-holt-og-efterslaegt/axel-frederik-holt/>

Af Paul Holt, 2019